

VÝROČNÁ KONFERENCIA JUHOSLOVANSKÝCH FILOZOFOV

V dňoch 31. januára až 2. februára tohto roku zišla sa v Opatii výročná konferencia Juhoslovanského združenia pre filozofiu, vrcholnej záujmovej organizácie juhoslovanských filozofov. Okrem prerokovania výročnej zprávy odstupujúceho a voľby nového predstavenstva konalo sa v rámci konferencie aj sympóziium na tému *Morálka a dejiny* a vedecká rozprava o stave súčasnej juhoslovanskej filozofie. Celý priebeh konferencie mal vyslovene pracovný charakter a bol úzko zameraný na vnútorné problémy rozvoja filozofického myslenia v dnešnej Juhoslávii. Na konferencii sa preto nezúčastnili zahraniční hostia, s výnimkou prof. J. Srovnala a autora tejto správy.

Napriek tomu rokovania konferencie svojou teoretickou relevanciou neprestajne pokračovali rámec regionálnej problematiky a dotýkali sa — najmä na sympóziu o mieste morálky v dejinách — najpálčivejších problémov svetového filozofického vývinu. Charakter diskutovaných otázok potvrdil chválne známu otvorenosť a vyspelosť dnešnej juhoslovanskej filozofie a spôsob ich riešenia bol lichotivým svedectvom o myšlienkovvej úrovni jej popredných predstaviteľov.

V úvodnom referáte k sympóziu, ktorý predniesol prof. P. Vranicki, bola obsiahle zdôvodnená významná úloha mravného vedomia v súčasných dejinách. Etika a morálka ako prejavy tohto vedomia sa v súčasnej spoločnosti problematcky rozvíjajú nielen z formalizujúceho sa teoretického vedomia, ale aj z javovej formy praktického vedomia — politického vedomia. Afirmácia mravného vedomia však nie je iba teoretická, ale predovšetkým zásadná praktická úloha našich čias. Etika a morálka ako výrazy ľudskej spontaneity hrajú čoraz významnejšiu úlohu v životnej orientácii individuí v neprehľadných pomeroch modernej racionalizovanej, ale aj konfliktnej spoločnosti a iba etické vedomie je schopné tiež integrovať výsledky rozbiehavého vedeckého poznania do všeobecne prijateľných realistických postulátov voči budúcnosti. Význam tohto vedomia stupňuje v súčasnosti okrem iného aj zdanlivá všemocnosť politiky, ktorá len v etike ako v maximálne kondenzovanej forme praktickej skúsenosti človeka môže naraziť na primerane autoritatívnu výzvu k uvážlivosti.

Na myšlienky prof. Vranického reagovali v podnetných diskusných vystúpeniach prof. R. Suplek, ktorý sa zamýšľal nad významom obeti Jana Palacha pre upevnenie ochabnutej vážnosti etiky v európskej spoločnosti, prof. B. Pavlovič, prof. Z. Pešič-Golubovičová, ktorá zdôvodňovala nevyhnutnosť avantgardy faktom nespojitosti masy a poukazovala na historičnosť určenia „ľudskosti“ a niektorí ďalší účastníci konferencie. Priebeh diskusie ukázal, že mravné vedomie je podstatnou a nezrušiteľnou zložkou ozaj vyspelej ľudskej kultúry a že jeho význam bude v budúcnosti ďalej vzrastať v miere, v akej sa bude zbavovať idealistických prežitkov a v akej dokáže byť adekvátnou účelovou transformáciou vymožeností moderného poznania, transferom obsahu progresívnych poznatkov do sféry ľudských záujmov, požiadaviek, imperatívov a noriem.

Neobyčajne podnetný, a to nielen pre svoju vecnosť, ale najmä pre otvorenú kritič-

nosť, bol aj priebeh záverečnej diskusie o súčasnom stave juhoslovanskej filozofie. V niekoľkých vystúpeniach bola totiž nastolená otázka humanisticko-antropologickej nesymetričnosti súčasného juhoslovanského myslenia a viacerí stúpenci jeho humanisticko-antropologickej orientácie, zoskupení okolo časopisu Praxis, boli nútení zdôvodňovať opodstatnenosť tejto orientácie. Najpozoruhodnejšie argumenty vyslovil v tejto súvislosti prof. G. Petrovič, ktorý poukázal na to, že v situácii, v ktorej treba brať zreteľ na „ekonómiu myslenia“, je správne sústrediť sily na riešenie podstatných filozofických problémov, bezprostredne spätých s progresom ľudskej emancipácie v epoche, v ktorej žijeme. Nie je náhoda, že práve takto orientovaná filozofia sa stala významnou spoločenskou silou a dokázala aj vyvolať široký medzinárodný ohlas, čo prirodzene nie je dôvod pre zanedbávanie ostatných problémových oblastí filozofického myslenia a tým menej argument v prospech akejkoľvek problémovej redukcie predmetu filozofie.

Na zasadnutí „skupštiny“ Juhoslovanského združenia pre filozofiu bol zvolený jeho novým prezidentom prof. Ivan Focht, ktorému k zvoleniu srdečne blahoželáme a prajeme mu veľa úspechov v jeho funkčnom období.

Juraj Suchý